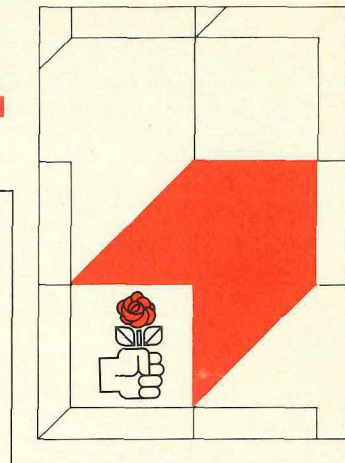

Europa 1984

Ontwerp-verkiezingsprogramma
van de
Partij van de Arbeid
voor de
Europese verkiezingen 1984

NAAR EEN SOCIALISTISCH EUROPA

Inleiding (niet amendeerbaar)

Juist in de moeilijke jaren '80 hebben de mensen meer boodschap aan Europa en niet minder. Juist nu wij er voor staan de crisis te boven te komen blijkt hoe belangrijk Europa is. Het gaat er namelijk om, of wij in staat zijn, ook in Europa, uitzicht te geven op een sociaal-ekonomisch herstelbeleid, meer en beter verdeeld werk, meer veiligheid en een gezonder milieu. Dat dat in heel Europa gebeurt is van levensbelang voor de mensen in Nederland. Dat wat er in Europa besloten wordt direkt doorwerkt in onze maatschappij bewijzen bij voorbeeld de richtlijnen voor gelijke behandeling van mannen en vrouwen op sociaal-ekonomisch terrein en de felle debatten over de bestrijding van de werkloosheid op Europees niveau. Want de sociaal-ekonomische situatie in de verschillende Europese landen is zo onderling verweven, dat het een illusie is te denken, dat Nederland min of meer alleen in staat zou zijn uit het dal van de ekonomische crisis te komen.

Alleen een gestructureerde Europese stimuleringspolitiek en Europese arbeidstijdverkorting kan werkelijk uitzicht geven op nieuwe selectieve ekonomische groei en meer werk.

Een nationaal herstelbeleid moet versterkt worden door de noodzakelijke samenwerking in Europees verband om te zetten in een groot verbond voor meer en beter verdeeld werk. Daarmee wordt de werkloosheid het meest effectief bestreden.

Nu is het nog te vaak zo, dat het stimulerende beleid van het ene Europese land weer teniet gedaan wordt door neo-konservatief bezuinigingsbeleid in een ander land. Dat moet veranderen en daarover moet ook de Nederlandse kiezer in Europees verband haar of zijn stem laten horen.

Europa gaat de mensen dus veel meer aan dan men in de jaren '70 nog dacht. Er staat meer op het spel, ook voor de mensen voor wie Europa zo ver weg is.

Gekonfronteerd met een achterstand op industrieel en technologisch gebied ten opzichte van de Verenigde Staten en Japan, zijn de landen van de EG verplicht gemeenschappelijk een werkelijk beleid van herstructurering, onderzoek en ontwikkeling te voeren.

De vergroting van de kloof tussen arm en rijk in de wereld kan alleen worden bestreden door een grote inkomensoverdacht en het scheppen van nieuwe koopkracht in de Derde Wereld.

Juist nu andere rijke delen van de wereld, de VS, de Sovjet-Unie en Japan weigeren een dergelijk beleid te voeren, dient de Europese Gemeenschap het voortouw te nemen in de herverdeling van kennis, inkomen en macht tussen Noord en Zuid.

Niet alleen omdat het een eis is van solidariteit, maar ook omdat betere ontwikkelingssamenwerking tevens ten goede komt aan de sociaal-ekonomische ontwikkeling van Europa.

Ook in het veiligheidsbeleid geldt dat we een Europese aanpak harder nodig hebben. Natuurlijk is het nodig dat Nederland zelf duidelijke stappen zet, maar de bewapeningsspiraal doorbreek je pas werkelijk wanneer ook andere landen die richting opgaan. Voor grotere kernwapenvrije zones in Europa is samenwerken met meer landen vereist. Ook om te verhinderen dat Europa een slagveld wordt dat tot zijn vernietiging leidt, heeft Europa

in de konfrontatie tussen Oost en West een eigen verantwoordelijkheid en eigen belangen. Ontplooiing van eigen beleid zal gepaard gaan met een onafhankelijker opstelling ten opzichte van de Verenigde Staten.

Europa moet zich meer speelruimte verwerven, zowel op het gebied van vrede en veiligheid als op financieel-ekonomisch terrein, zonder dat dat er natuurlijk toe leidt dat Europa zelf een nieuwe supermacht wordt. Wij blijven een Europese kernmacht principieel afwijzen.

Plaatsing van nieuwe kernwapens in Europa is niet in het belang van vrede en veiligheid, omdat de kansen op een nucleair konflikt tussen de VS en de Sovjet-Unie op Europees grondgebied vergroot worden.

Het veiligheidsbeleid van de lidstaten van de Europese Gemeenschap moet vóór alles gericht zijn op vermindering van de spanningen tussen Oost en West en de doorbreking van de wapenwedloop.

De jaren van ongekende ekonomische groei na de Tweede Wereldoorlog hebben onaanvaardbare schade aan het natuurlijke milieu en de leefomgeving van de mens toegebracht.

Verontreiniging van bodem, lucht en water, zure regen, moeten worden bestreden binnen het kader van een totaal sociaal-ekonomisch herstelbeleid. Zonder selectieve ekonomische groei worden immers de gifbelten niet opgeruimd, zuiveringsinstallaties niet gebouwd en onderzoek in hernieuwbare energiebronnen niet gedaan.

In een democratische samenleving gaan verkiezingen over de richting van de politiek. Of wij als democratisch-socialisten in staat zijn met onze inzichten het beleid te veranderen, wordt bepaald door de verkiezingen. Op Europees niveau is dat niet anders.

Het gaat om de vraag of het huidige beleid van neo-konservatieven vervangen kan worden en of democratisch-socialisten, met hun verschillen, richting kunnen geven aan het Europese beleid van de komende jaren. En of zij het hoofd kunnen bieden aan steeds hernieuwd opkomend nationalisme.

Het Europees verkiezingsprogramma van de Partij van de Arbeid kent drie prioriteiten:

- gestructureerd ekonomisch herstelbeleid, dat leidt tot selectieve ekonomische groei, meer werkgelegenheid en arbeidstijdverkorting en een eerlijker verdeling tussen Noord en Zuid;
- veiligheidsbeleid, gericht op vermindering van spanningen tussen Oost en West, verwijdering van kernwapens uit heel Europa en andere machtsverhoudingen tussen Noord en Zuid;
- milieubeleid, dat bestrijding van milieuverontreiniging en besparing van energie tot wezenlijk onderdeel van ekonomisch herstelbeleid maakt.

Het ontwerp-verkiezingsprogramma voor de Europese verkiezingen is toegespitst op deze prioriteiten. Verder behandelt het de beleidsterreinen, die voor een groot deel op Europees niveau gestalte krijgen (landbouw, vervoer etc.)

Het behelst geen totale wensenkatalogus van de Partij van de Arbeid. Het maakt praktische keuzes, die in de komende jaren in de Europese politiek onontbeerlijk zijn. Naast een uitwerking van de drie prioriteiten van de PvdA op Europees niveau behelst het programma tevens democratisering van de Europese instellingen en

een beleid gericht op de bevordering van het respect voor de mensenrechten. (hfst. 4)

Waar het programma geen uitsluitel biedt, geldt het nationale verkiezingsprogramma van de Partij van de Arbeid "Eerlijk Delen". Het nationale en Europese programma zijn komplementair.

De afgevaardigden van de Partij van de Arbeid in het Europese Parlement zijn gebonden aan het Europese verkiezingsprogramma. Zij werken samen met Europarlementariërs uit alle lidstaten in de socialistische fractie van het Europese Parlement.

De Europese socialistische en sociaal-demokratische partijen, verenigd in de Federatie van socialistische partijen binnen de EG, bereiden een Europees manifest voor, dat als richtlijn geldt voor alle Europese socialistische afgevaardigden.

I EEN WERKZAAME EUROPA

I-1 Inleiding (niet amendeerbaar)

Voor de bestrijding van de onaanvaardbaar hoge werkloosheid in de EG zijn een herstel van de bedrijvigheid en structurele veranderingen noodzakelijk.

De omvang van de wereldhandel is voor het eerst na 1945 ingekrompen.

Voor vele Derde Wereldlanden heeft dit mede geleid tot acute financiële problemen, die een wereldwijd herstel van handel en ontwikkeling in de weg staan.

De EG heeft te kampen met te hoge inflatie- en rentestanden, met afbraak van traditionele industrie en een gebrek aan investeringen, die voor het scheppen van nieuwe werkgelegenheid noodzakelijk zijn.

Mede door een vergrote toetreding van vrouwen en jongeren tot de arbeidsmarkt neemt het verschil tussen vraag en aanbod van betaald werk sterk toe.

Voor de komende jaren dient de bestrijding van de werkloosheid door het scheppen en herverdelen van werk de voornaamste doelstelling van het sociaal-economisch beleid te zijn.

Nationale regeringen voelen zich door oplopende betalingsbalanstekorten of financieringstekorten gedwongen de overheidsuitgaven te beperken en hun toevlucht te nemen tot (verkapte) protektionistische maatregelen.

Deze politiek echter beperkt de binnenlandse bestedingen en de handelsmogelijkheden, waardoor de problemen van land tot land worden doorgegeven en vergroot. Het beschikbare kapitaal wordt voor een groot deel weggezogen door de hoge rente in de VS.

Ook is in de krimpende Europese economie de neiging om te investeren gering.

Geen enkel EG-land is alleen in staat het tij werkelijk te keren.

Maar allerwegen groeit overeenstemming over het noodzakelijke antwoord: een internationaal gecoördineerde aanpak, waarbij het initiatief in eerste instantie dient te liggen bij de landen met een betalingsbalansoverschot en betrekkelijk geringe inflatie.

In de huidige omstandigheden kan niet worden gewacht op de eventuele effecten van een mogelijk kortstondige opleving in de VS.

Ook in het gunstigste geval zullen de structurele zwakheden van de Europese economie, zoals haar onvoltooidde en versplinterde interne markt, haar labiele monetaire verhoudingen en haar gebrek aan gerichte investeringen, een ommekeer vertragen of verhinderen.

De EG dient dus zelfstandig een gemeenschappelijk selectief stimuleringsbeleid te ontwikkelen.

I-2 Stimuleren van selectieve economische groei (amendeerbaar)

I-2-1 Om het gebrek aan particuliere investeringen te compenseren moeten de lidstaten van de EG een gecoördineerd stimuleringsbeleid overeenkomen.

I-2-2 Dit is een beleid gericht op selectieve groei van de economie.

I-2-3 Juist bedrijven en bedrijfstakken moeten worden gestimuleerd, die worden uitgekozen op basis van wenselijk geachte maatschappelijke ontwikkelingen.

I-2-4 Kleinschalige projecten kunnen bijvoorbeeld de werkgelegenheidspositie van vrouwen ten goede komen.

I-2-5 Investerings in de bouw kunnen tegelijk de grote werkloosheid drukken, de woningnood verminderen

en de steden leefbaarder maken.

I-2-6 De EG dient ook zelf maatregelen te nemen, die handel en produktieve investeringen bevorderen en het effect van de investeringsimpuls in de lidstaten vergroten.

I-2-7 De Europese Commissie moet haar verantwoordelijkheid voor de onderlinge afstemming van het sociaal-ekonomisch beleid van de lidstaten ter hand nemen.

I-2-8 De EG legt een ekonomisch herstelplan voor, waaruit aanwijzingen voortvloeien voor het in de lidstaten te voeren beleid, dat voor de ekonomie van de EG als geheel van belang is.

I-2-9 De landen met een betalingsbalansoverschot, waaronder Nederland, moeten een initiatief tot bestedingsverruiming nemen in de orde van grootte van 1 procent van het Bruto Nationaal Produkt.

I-2-10 Deze extra middelen en een groter deel van de bestaande overheidsuitgaven dienen via produktieve investeringen een zo groot mogelijk werkgelegenheids-effect en selektieve ekonomische groei te sorteren.

I-2-11 Een sektor-struktuur-beleid is noodzakelijk, gericht op nieuwe ekonomische aktiviteiten en, waar nodig, herstrukturering van bestaande aktiviteiten.

I-2-12 De produktie moet beter worden afgestemd op het scheppen van blijvende werkgelegenheid en versterking van de konkurrentiepositie ten opzichte van de VS en Japan.

I-2-13 Dit betekent investeringen in energiebesparing, hernieuwbare energiebronnen, milieubeheer, onderzoek in informatie- en biotechnologie - in het bijzonder het gebruik van deze nieuwe technieken in oudere sektoren - en bevordering van de bouwnijverheid en het midden- en kleinbedrijf.

I-2-14 Anderzijds moet voor de staal-, scheepsbouw- en textielindustrie een Europees herstrukturerings- en industriebeleid tot stand komen.

I-2-15 Rekeninghoudend met de belangen van ontwikkelingslanden enerzijds en de sociale gevolgen in de getroffen regio's anderzijds, moet een geleidelijke inkrimping gepaard gaan met een hoogwaardig moderniseringsbeleid, waarbij de kosten voor rekening komen van de gehele Europese Gemeenschap.

I-2-16 Strukturele subsidiëring van onrendabele bedrijven wordt hierdoor overbodig en moet in dit verband worden afgewezen.

I-2-17 Investeringsprojekten moeten passen in een verantwoord milieu-, grondstoffen- en energiebeleid.

I-2-18 Ook de belangen van ontwikkelingslanden, de kwaliteit van de arbeid en regionale belangen worden meegewogen.

I-3 De sociaal-ekonomische struktuur (amendeerbaar)

I-3-1 a. De interne krisis van de Gemeenschap -veroorzaakt door de met elkaar samenhangende problemen van herstrukturering van de EG-begroting, hervorming van het landbouwbeleid en de uitbreiding met Spanje en Portugal- moet zo snel mogelijk worden opgelost wil Europees ekonomisch herstelbeleid een kans van slagen hebben.

I-3-2 b. Interne markt

I-3-3 Alle lidstaten moeten de voorstellen van de Kommissie volgen om de gemeenschappelijke binnenmarkt te voltooien, want de effekten van een stimuleringsbeleid worden verminderd en kunnen verloren gaan door toenemend protektionisme, ook binnen de EG.

I-3-4 Verzwakking van de interne markt, veroorzaakt door grensbelemmeringen, dient te worden tegengegaan.

I-3-5 Elk misbruik van afwijkende nationale bepalingen om de handel te beperken moet worden afgewezen.

I-3-6 Waar dit essentieel is voor het funktionieren van de interne markt moet aan de harmonisatie van wetgeving grote politieke prioriteit worden gegeven.

I-3-7 Ook het beleid, gericht tegen konkurrentievervalsing door verkapte of openlijke subsidies of kartelvorming, moet worden versterkt om onrechtmatige verplaatsingen van bedrijven te voorkomen (zoals in het geval Hyster).

I-3-8 Een beleid om in de eerste plaats de ekonomieën in de landen met een betalingsbalansoverschot te stimuleren zal de landen met een tekort in staat moeten stellen af te zien van handelsbelemmerende maatregelen.

I-3-9 Een internationaal gekoördineerd stimulerend beleid is onlosmakelijk verbonden met versterking van de interne markt.

I-3-10 c. Europees Monetair Stelsel

I-3-11 In zijn huidige vorm levert het EMS een positieve, maar te bescheiden bijdrage aan de noodzakelijke stabiele wisselkoersen.

I-3-12 In het huidige stadium moeten veranderingen van wisselkoersen binnen het EMS leiden tot beleidsaanpassingen in zowel landen met een sterke als met een zwakke munt.

I-3-13 Het EMS dient te worden uitgebreid door toetreding van alle lidstaten.

I-3-14 Het moet in principe worden verdiept door oprichting van een Europees Monetair Fonds en door uitbreiding van het gebruik van de ECU (=Europese rekeenheid).

I-3-15 Een volwaardige ECU zou naast de Amerikaanse dollar de belangrijkste reservevaluta kunnen vormen.

I-3-16 De Gemeenschap zou hierdoor minder afhankelijk moeten worden van de Amerikaanse monetaire en rentepolitiek.

I-3-17 Dit opent tevens de mogelijkheid trekkingsrechten op een Europees Monetair Fonds ten behoeve van ontwikkelingslanden te creëren, waardoor ook de koopkrachtige vraag naar produktiemiddelen uit de EG wordt vergroot.

I-3-18 Bij de principiële wenselijkheid van verdieping van het EMS zijn twee kanttekeningen op hun plaats.

I-3-19 Die verdieping wordt pas mogelijk, als de sociaal-ekonomische situatie en het daarop afgestemde beleid van de lidstaten meer naar elkaar toe zijn gegroeid.

I-3-20 Onderlinge afstemming van ekonomieën en beleid, die gekoppeld moet zijn aan selektieve ekonomische groei, rechtvaardige inkomensverdeling en medezeggenschap, dient aan monetaire integratie vooraf te gaan.

I-3-21 Bepaalde monetaire stappen kunnen de onderlinge afstemming echter bevorderen.

I-3-22 d. Handelsbeleid

I-3-23 Een ekonomisch stimuleringsbeleid draagt bij tot groei van de wereldhandel.

I-3-24 Het EG-handelsbeleid moet in het bijzonder worden gericht op bevordering van de handel met ontwikkelingslanden.

I-3-25 Herstel van de wereldekonomie moet worden nagestreefd door kapitaaloverdracht naar en vergrote uitvoermogelijkheden voor ontwikkelingslanden ter bevordering van een Nieuwe Internationale Ekonomische Orde.

I-3-26 Protektionistische maatregelen, zelfbeperkings-overeenkomsten, anti-verwerkingstarieven en akkoorden als het Multi Vezel Akkoord, dienen voor de ontwikkelingslanden door de EG te worden afgeschaft.

I-3-27 Waar nodig moet een herstruktureringbeleid binnen de EG dit mogelijk maken.

I-3-28 Handelsbetrekkingen met geïndustrialiseerde landen moeten gebaseerd zijn op de GATT-regels en het principe van wederkerigheid.

I-3-29 In verband met een expansief beleid in de EG moet bijzondere aandacht worden besteed aan de betrekkingen met Japan.

I-3-30 Zolang Japan niet zelf de invoermogelijkheden voor EG-produkten verruimt, hetgeen een internationale opleving zou ondersteunen, moet de Commissie gebruik maken van haar bevoegdheden de Europese industrie te beschermen.

I-3-31 In dit geval zal het belang van de konsument, hopelijk tijdelijk, voor het belang van de werkgelegenheid moeten wijken.

I-3-32 Aan de VS moet worden duidelijk gemaakt dat het Amerikaanse monetaire beleid, waarbij gebruik wordt gemaakt van de bevoorrechte positie van de US-dollar als reservevaluta, funeste gevolgen heeft voor de Europese economie en normale handelsbetrekkingen in de weg staat.

I-3-33 De EG dient een gezamenlijke opstelling te ontwikkelen tegenover het monetaire beleid van de VS, waarbij gebruik kan worden gemaakt van de macht van de EG als handelsblok, om dat beleid beter in overeenstemming te brengen met de sociaal-economische belangen van de internationale gemeenschap.

I-3-34 *e. Sociaal beleid*

I-3-35 Om de werkgelegenheid uit te breiden is herverdeling van arbeid binnens- en buitenshuis onontbeerlijk.

I-3-36 De EG moet verstoring van concurrentieverhoudingen tussen de lidstaten voorkomen, die door nationale arbeidsverkortende maatregelen kunnen ontstaan.

I-3-37 Er dient een EG-richtlijn aangenomen te worden voor tenminste een verkorting van de werkweek tot gemiddeld 35 uur, waarbij een invulling door arbeidstijdverkorting ook mogelijk moet zijn.

I-3-38 In overleg met Europese werkgevers en werknemers moeten aanbevelingen worden opgesteld voor verdere methoden van arbeidsduurverkorting en deeltijdarbeid.

I-3-39 Een overleg- en onderhandelingsorgaan voor Europese werkgevers- en werknemersorganisaties moet worden ingesteld, waardoor kaderafspraken kunnen worden gemaakt over gelijkere arbeidsvoorwaarden in de lidstaten.

I-3-40 Het nog steeds aanwezige inflatierisico, de slechte vermogenspositie van vele bedrijven en de noodzaak investeringen te bevorderen, maken inkomensmatiging bij arbeidstijdverkorting onvermijdelijk.

I-3-41 Indien de verkorting van de werkweek in de gehele EG kan worden doorgevoerd zal de inkomensmatiging echter beperkt kunnen blijven.

I-3-42 Meer rechtvaardige inkomens- en zeggenschapsverhoudingen zijn daarbij absolute vereisten.

I-3-43 Naast afspraken tussen werknemers en werkgevers zijn overheidsmaatregelen noodzakelijk om ondernemingen te verhinderen misbruik te maken van verschillen in regelingen in de lidstaten om werknemers tegen elkaar uit te spelen.

I-3-44 Werknemers hebben recht op informatie over de bedrijfsvoering en op medezeggenschap in voor hen

belangrijke beslissingen, ook als die op internationaal niveau worden genomen.

I-3-45 De EG moet door verdergaande richtlijnen de democratisering afdwingen van multinationale ondernemingen.

I-3-46 Europese regelingen moeten belastingontduiking, door bijvoorbeeld schijntransakties tussen moeder- en dochterondernemingen, onmogelijk maken.

I-3-47 Het vrije verkeer van werknemers binnen de EG moet werkelijk gestalte krijgen, onder andere door regelingen voor het behoud van sociale zekerheidsrechten en de erkenning van diploma's.

I-3-48 Legaal verblijvende werknemers uit niet-EG-landen moeten dezelfde rechten genieten als EG-onderdanen.

I-3-49 Het woonlandbeginsel in de sociale zekerheid wordt afgewezen.

II EEN VREEDZAAME EUROPA

II-1 Inleiding (niet amendeerbaar)

De groeiende konfrontatie tussen de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie en tussen Oost en West in het algemeen hebben het belang van een eigen Europees geluid veel duidelijker gemaakt.

Juist democratisch socialisten onderstrepen deze noodzaak, wanneer ze zien dat in Europa de regeringen Thatcher en Kohl de weg opgaan van de politiek van de regering Reagan in de Verenigde Staten.

Dat geldt zowel het debat over de plaatsing van nieuwe kernwapens in Europa als de financieel monetaire politiek van de Verenigde Staten, die door een hoge rentepolitiek economisch herstel in Europa frustreren.

Daarom staat vrede en veiligheid in Europa veel meer in de belangstelling dan vijf jaar geleden.

De Europese verkiezingen zijn mede bepalend voor de vraag of Europa zijn eigen verantwoordelijkheden weet te nemen om spanningen te verminderen en de Derde Wereld een eerlijker kans te geven.

II-2 Europa en de wereld (amendeerbaar)

II-2-1 De lidstaten van de Gemeenschap streven in en buiten het verband van de EG naar vermindering van de spanningsrelatie tussen Oost en West.

II-2-2 De Europese lidstaten dienen zonder hun onafhankelijkheid op te offeren een zelfstandiger veiligheidsbeleid te voeren, gericht op de specifiek Europese belangen, zowel op veiligheids- als op financieel-economisch gebied, ook ten opzichte van de Verenigde Staten.

II-2-3 In dit kader dienen lidstaten en EG te streven naar:

II-2-3-a - vermindering van de kernwapenarsenalen in Oost en West;

II-2-3-b - voorkomen van plaatsing van nieuwe middel-lange afstandskernwapens in Europa;

II-2-3-c - een aanzienlijke reductie van reeds geplaatste SS-20-raketten;

II-2-3-d - het instellen van kernwapenvrije zone's als vertrouwenwekkende maatregel;

II-2-3-e - het terugbrengen van de kernwapens naar de kernwapenstaten op weg naar het kernwapenvrij maken van Europa en ontspanning tussen de supermachten.

II-2-4 Mede als vervolg op de CVSE-konferentie in Madrid wordt de nieuwe Europese ontwapeningskonferentie in Stockholm met kracht bevorderd.

II-2-5 Het Helsinki-proces ter bevordering van de ontspanning wordt voortgezet.

II-2-6 De START- en INF-besprekingen dienen geïntegreerd te worden.

II-2-7 Naast de MBFR-besprekingen in Wenen dienen er onderhandelingen te komen over vermindering van de totale konventionele sterkte van NAVO en Warschaupakt.

II-2-8 Het veiligheidsbeleid dient als basis te hebben het concept van gemeenschappelijke veiligheid met de vermeende tegenstander en het afwijzen van het idee, dat een "bepaalde" kernoorlog mogelijk zou zijn.

II-2-9 Het niet plaatsens van nieuwe kernwapens in Nederland past in dit beleid.

II-2-10 Ontwapening en wapenbeheersing komen tot stand in onderhandelingen en daarop gerichte eenzijdige stappen.

II-2-11 Dat geldt in dit beleid ook voor VS en Sovjet-

Unie

II-2-12 Een Europese kernmacht wordt afgewezen.

II-2-13 Frankrijk en Engeland dienen hun kernwapens in te brengen in internationale onderhandelingsfora.

II-2-14 Gekoördineerde verlaging van de defensie-uitgaven geschiedt door:

II-2-15 a. standaardisatie van konventionele uitrusting;

II-2-15 b. verlaging van konventionele bewapeningsniveaus door onderhandelingen.

II-2-16 Een gemeenschappelijk plan om t.b.v. de Derde Wereld 5% van de defensieuitgaven te besparen moet worden opgesteld.

II-2-17 Het buitenlands beleid van de EG krijgt gestalte in de Europese Politieke Samenwerking (EPS).

II-2-18 Binnen de EPS worden de buitenlandse politieke en economische aspecten van het veiligheidsbeleid gekoördineerd.

II-2-19 Het externe economische beleid van de EG en het buitenlandse beleid van de lidstaten worden op elkaar afgestemd.

II-2-20 Het buitenlandse beleid dient de spanningshaarden in de wereld te verminderen en de konfrontatie tussen Oost en West in Europa, maar ook in andere delen van de wereld, tegen te gaan.

II-2-21 Speciaal wordt steun gegeven aan landen en bewegingen die zich democratisch, naar eigen inzicht, niet-gebonden willen ontwikkelen.

II-2-22 Dit geldt in het bijzonder de landen in Latijns- en Midden-Amerika, Zuidelijk Afrika en het Midden-Oosten.

II-2-23 Vredesinitiatieven, zoals het Contadoro-initiatief in Centraal-Amerika worden ondersteund en geïnitieerd om tot een rechtvaardige politieke oplossing in El Salvador te geraken.

II-2-24 De tegenwerking en het machtsvertoon van de VS moeten worden afgekeurd.

II-2-25 Nicaragua krijgt meer financiële en politieke steun.

II-2-26 Financiële en politieke steun aan de frontlijnstaten in hun strijd met Zuid-Afrika wordt gegeven.

II-2-27 Aan Turkije wordt politieke en financieel-economische steun onthouden zolang in dit land de mensenrechten en de parlementaire democratie niet volledig zijn hersteld.

II-2-28 Namibië dient onafhankelijk te worden volgens de resolutie van de Veiligheidsraad van de VN.

II-2-29 In de betrekkingen met Oost-Europa en de Sovjet-Unie hebben de lidstaten een eigen belang en verantwoordelijkheid om hernieuwd inhoud te geven aan de ontspanningspolitiek, mede in het belang van de eerbiediging van de mensenrechten in die landen.

II-2-30 Informele contacten kunnen hierbij een rol spelen.

II-2-31 Schendingen van mensenrechten vormen vanzelfsprekend een verslechtering van het algemene klimaat waarbinnen het ontspanningsproces zich afspeelt.

II-2-32 Ten opzichte van de Verenigde Staten dienen de Europese lidstaten zo mogelijk, d.w.z. met het behoud van hun eigen verantwoordelijkheid, een gemeenschappelijk standpunt in te nemen.

II-2-33 Met de VS moet op voet van gelijkwaardigheid worden samengewerkt op alle terreinen van wederzijds belang.

II-2-34 Spoedige toetreding van Spanje en Portugal tot de EG is een eis van democratie en solidariteit.

II-3 De EG en de Derde Wereld (amendeerbaar)

II-3-1 De Europese Gemeenschap dient een beleid te voeren, dat erop gericht is de zelfstandigheid en de economische weerbaarheid van ontwikkelingslanden te bevorderen.

II-3-2 Alle betrekkingen tussen de EG en de landen van de Derde Wereld berusten op samenwerking op voet van gelijkheid en erkenning van de wederzijdse afhankelijkheid.

II-3-3 De EG dient met alle kracht maatregelen te bevorderen, die leiden tot de totstandkoming van een Nieuwe Internationale Economische Orde waarin een rechtvaardige verdeling van welvaart, kennis en macht uitgangspunt is.

II-3-4 De EG heeft een eigen rol in het zoeken naar oplossingen voor de immense schuldenproblematiek van de landen in de Derde Wereld.

II-3-5 Voor een ontwikkelingsbeleid, dat werkelijk rekening houdt met de belangen van de Derde Wereld, is het noodzakelijk dat de EG haar beleid plaatst in het kader van wereldwijde Noord-Zuid-onderhandelingen.

II-3-6 De EG dient die onderhandelingen te stimuleren.

II-3-7 Gemeenschappelijke initiatieven moeten rekening houden met het verschil in de mate van armoede en ontwikkeling binnen de totale groep van landen van de Derde Wereld.

II-3-8 De EG dient een internationaal economisch stimuleringsbeleid te voeren, niet alleen gericht op herstel van werkgelegenheid in de lidstaten, maar ook op koopkrachtontwikkeling in de landen van de Derde Wereld.

II-3-9 Ontwikkeling van de Derde Wereld is niet alleen van belang voor de mensen daar, maar ook voor de bevolking van Europa.

II-3-10 Het EG-beleid moet gebaseerd zijn op solidariteit met de bevolking van de Derde Wereld.

II-3-11 Het afwegen van sociaal-economische omstandigheden bij de keuze van projecten dient daarom - meer dan tot nu toe het geval was - een voorname rol te spelen.

II-3-12 Het is daarom noodzakelijk dat de EG aan de armste landen, die niet aan de Lomé-overeenkomst deelnemen, dezelfde voordelen en voorwaarden toekent op handels-, financieel- en hulpgebied als aan de Lomé-landen.

II-3-13 Met name aan de armste landen moeten grotere en stabielere uitvoeropbrengsten gegarandeerd worden.

II-3-14 Het Algemeen Preferentieel Systeem wordt uitgebreid en verbeterd, vooral met regelingen ten behoeve van de armste landen.

II-3-15 Bestaande grondstoffenregelingen (STABEX, SYSMIN) moeten worden omgezet in mondiale systemen voor compensatie van schommelingen van de prijzen op wereldmarkt.

II-3-16 De eigen EG-hulp aan de Derde Wereldlanden dient in 1989 te zijn opgevoerd tot 1 pro mille van het Bruto Gemeenschaps Produkt.

II-3-17 De hulp moet mede aangewend worden om een geïntegreerd beleid voor plattelandsontwikkeling te stimuleren, waarbij uitgangspunt moet zijn dat de ontwikkelingslanden in hun eigen behoefte aan voedsel kunnen voorzien, zonder afhankelijk te zijn van EG-voedselhulp.

II-3-18 Dumping van overschotproductie op de wereldmarkt dient daarom te worden tegengegaan.

II-3-19 In bepaalde gevallen zal het verstrekken van

geschikte noodhulp noodzakelijk blijven.

II-3-20 De EG moet bestaande handels- en voedselakkoorden ondertekenen.

II-3-21 Ontvolking van het platteland dient te worden voorkomen met gerichte maatregelen.

II-3-22 De EG streeft naar het doen aanvaarden door de ontwikkelingslanden van een aantal minimumvoorwaarden op sociaal terrein, zoals die door de Internationale Arbeidsorganisaties zijn geformuleerd.

II-3-23 Recht van vakvereniging, het voeren kollektieve loononderhandelingen, van een verbod op dwang- en kinderarbeid dienen hierbij uitgangspunt te zijn.

II-3-24 Dit streven mag geen alibi zijn voor het instellen van protektionistische maatregelen door de EG.

II-3-25 Een stabiel internationaal monetair-financieel systeem is een voorwaarde voor ontwikkeling van de wereldhandel.

II-3-26 Er wordt gestreefd naar schepping van nieuwe trekkingsrechten in IMF-verband, t.b.v. de arme landen.

II-3-27 De ontwikkelingslanden dienen meer zeggenschap te krijgen ten aanzien van het IMF-beleid

II-3-28 Europa dringt aan op gemeenschappelijke programma's om financieel-economische problemen te verlichten op sociaal aanvaardbare voorwaarden.

II-3-29 De EG neemt ook zelfstandig gemeenschappelijke initiatieven om de immense schuldenlast van de landen in de Derde Wereld te verlichten.

II-3-30 De creatie van Europese trekkingsrechten, gekoppeld aan een eigen onafhankelijke positie van de ECU, moet hierin een belangrijke rol spelen.

II-3-31 De EG moet initiatieven nemen tot een krachtige en daadwerkelijke regulering van de activiteiten van multinationale ondernemingen.

II-3-32 Hierbij moet met name gedacht worden aan de export van voor de gezondheid gevaarlijke produkten (pesticiden, schadelijke medicijnen, afgekeurde voorbehoedsmiddelen).

II-3-33 De EG dient zich in te zetten voor de totstandkoming van een bindende gedragskode voor multinationale ondernemingen.

II-3-34 Het EG-beleid moet meer en apart aandacht besteden aan de bijdrage van vrouwen in het ontwikkelingsproces, alsook aan de gevolgen van het beleid voor de rol en de positie van de vrouwen.

II-3-35 Vrouwen dienen op alle niveaus bij de planning en besluitvorming op ontwikkelingsgebied te worden betrokken.

II-3-36 In EG-verband dient het energievraagstuk in besprekingen met de ontwikkelingslanden een grotere rol te gaan spelen.

II-3-37 Onderzoek naar hernieuwbare energiebronnen, zoals wind- en zonne-energie, moet gestimuleerd worden.

II-3-38 De EG dient meer dan tot nu toe rekening te houden met de vernietiging van natuur en milieu in ontwikkelingslanden.

II-3-39 Zij moet daartoe ecologische criteria bij de financieringsactiviteiten inbouwen om te verzekeren, dat milieuschade als gevolg van door de Gemeenschap gefinancierde projecten zoveel mogelijk wordt voorkomen of hersteld.

II-4 Europa en mensenrechten (amendeerbaar)

II-4-1 Mensenrechtenbeleid dient een integraal onderdeel te zijn van de buitenlandse politiek.

II-4-2 Hierbij dient de EG een actieve rol te spelen,

onder andere via een gezamenlijk optreden in de VN.

II-4-3 In de EG wordt verder gewerkt aan gemeenschappelijke sancties tegen regiem die de mensenrechten op grove en systematische wijze schenden.

II-4-4 In dit verband moeten economische offers worden aanvaard.

II-4-5 Ook de landen, waarmee in het kader van Lomé overeenkomsten worden afgesloten, mogen niet buiten beschouwing blijven.

II-4-6 De EG stelt een verbod in op de uitvoer van olie naar en de invoer van kolen uit Zuid-Afrika.

II-4-7 Waar effectief worden gemeenschappelijke initiatieven om te komen tot een verbod op exportbevorderende maatregelen zoals het van overheidswege herverzekeren van kredieten naar de hierbedoelde landen genomen.

II-4-8 In het kader van de Oost-West-betrekkingen dient konsekwent aandacht te worden besteed aan de handhaving van de mensenrechten, zoals vastgesteld in de Slotakte van Helsinki.

II-4-9 De EG ontwerpt een richtlijn die de garantie biedt aan de burgers dat alle persoonsgegevens, zowel bij de overheid als bij partikuliere instanties bekend, niet zonder toestemming van de betrokkenen aan derden kunnen worden verstrekt.

II-4-10 In het bijzonder met betrekking tot discriminatie naar geslacht en sexuele geaardheid doen zich nog problemen in de lidstaten voor, die door een strikte naleving van het Europese Verdrag voor de Mensenrechten moeten worden uitgebannen.

III EEN LEEFBAAR EUROPA

III-1 Milieubeleid en Natuurbehoud (amendeerbaar)

III-1-1 De ongebreidelde economische groei na de Tweede Wereldoorlog heeft een onaanvaardbare schade aan het natuurlijk milieu en de leefomgeving van de mens toegebracht.

III-1-2 Grote milieuproblemen en afbraak van het natuurlijk milieu, zoals zure neerslag, bodemvervuiling, vervuiling van lucht en water houden geen halt bij de nationale grenzen.

III-1-3 Verbeteringen en regelingen ten aanzien van een schoner milieu en natuurbehoud kunnen het effectiefst zijn in Europees verband.

III-1-4 Daarnaast werken veel maatregelen die niet door alle lidstaten worden genomen concurrentievervalsing in de hand.

III-1-5 Gemeenschappelijke initiatieven dienen daarom genomen te worden om een effectief beleid t.a.v. natuurbehoud en milieuhygiëne uit te bouwen en te verdiepen.

III-1-6 Uitgangspunten voor het natuurbehoud zijn de volgende doelstellingen (World Conservation Strategy):

III-1-6-a - het behoud van essentiële ekologische processen en systemen;

III-1-6-b - het behoud van genetische diversiteit;

III-1-6-c - het verantwoord gebruik van soorten en ecosystemen.

III-1-7 Daartoe worden de volgende maatregelen voorgesteld:

III-1-7-a - behoud en herstel van zelfregulerende ecosystemen;

III-1-7-b - behoud en herstel van ecosystemen welke onontbeerlijk zijn voor instandhouding van de internationale trekroutes voor migrerende dieren (trekvogels);

III-1-7-c - instelling hiertoe van een gekoördineerd/samenhangend Europees systeem van nationale parken.

III-1-8 Uitgangspunten voor het milieubeleid zijn de volgende doelstellingen:

III-1-8-a - het voorkomen van lozingen van stoffen, welke schadelijk zijn voor mens, plant en dier;

III-1-8-b - het stimuleren van een schone technologie;

III-1-8-c - behoud en herstel van bodemvruchtbaarheid.

III-1-9 Daartoe worden de volgende maatregelen voorgesteld:

III-1-9-a - In het sektor-structuurbeleid en de te stimuleren onderzoekprogramma's wordt prioriteit gegeven aan energiebesparende produktie en ontwikkeling van produkten die bodem-, water-, en luchtvervuiling tegen gaan.

III-1-10 De EG ontwerpt richtlijnen om tot milieukwaliteitsnormen voor bodem, water en lucht te komen.

III-1-11 Aktieprogramma's en richtlijnen worden onderworpen aan konkrete tijdslimieten.

III-1-12 In het kader van een schone energie-produktie dient de uitstoot van zwavel- en stikstofverbindingen bij voorrang bestreden te worden en de benzine loodvrij gemaakt.

III-1-13 Gemeenschappelijke criteria dienen opgesteld te worden ten aanzien van ongewenste schadelijke milieu-effecten in bestaande en te ontwikkelen industrieën.

III-1-14 Mogelijkheden ter stimulering van mens- en milieu-vriendelijke ondernemingen worden verruimd.

III-2 Energie en onderzoek (amendeerbaar)

III-2-1 De huidige energievoorziening in West-Europa wordt gekenmerkt door een te grote afhankelijkheid van eindige fossiele brandstoffen.

III-2-2 Gemeenschappelijke energiebesparing en onderzoek naar zuiniger en hernieuwbare energiebronnen zijn daarom een eerste vereiste.

III-2-3 Hiervoor dient:

III-2-3-a - de EG een gemeenschappelijk prijsbeleid te ontwikkelen dat gericht is op energiebesparing en een stabiele ontwikkeling van de energieprijzen;

III-2-3-b - de EG een beleid te voeren dat gericht is op diversifikatie van energiebronnen.

III-2-3-b1 Naast het gebruik van olie, gas en kolen met vermindering van ongewenste milieu-effecten, dient er geld beschikbaar te worden gesteld t.b.v. onderzoek naar en toepassing van hernieuwbare energiebronnen;

III-2-3-c - een gemeenschappelijk beleid gevoerd te worden dat leidt tot energiebesparende productie.

III-2-3-c1 Voor deze en bestaande productie worden effectieve gemeenschappelijke criteria ontwikkeld ten aanzien van bodem-, water- en luchtvervuiling.

III-2-4 Het gebruik van kernenergie wordt afgewezen omdat er geen wezenlijke oplossing is gevonden voor een verantwoorde opslag en verwerking van radioactief afval en vanwege het gevaar van proliferatie.

III-2-5 Een richtlijn die in ieder geval de bouw van kerncentrales verhindert wordt bevorderd.

III-2-6 Er moet een verbod komen op de export van kerntechnologie naar landen die weigeren het Non-Proliferatie-Akkoord te ondertekenen.

III-3 Landbouw en visserij (amendeerbaar)

III-3-1 Het Europese landbouwbeleid heeft bijgedragen tot een gegarandeerde voedselvoorziening in de Gemeenschap door verbetering van de productie en modernisering van de bedrijven.

III-3-2 Het huidige landbouwbeleid heeft echter ook een aantal negatieve ontwikkelingen met zich gebracht.

III-3-3 - Vooral door onbeperkte prijsgaranties wordt van een aantal produkten, zoals melk, graan en suiker, overschotten geproduceerd.

III-3-4 Dit brengt te grote financiële lasten met zich en schaadt de belangen van ontwikkelingslanden.

III-3-5 - Ongebreidelde schaalvergroting en intensivering hebben vaak tot ernstige verstoringen van milieu en landschap en onaanvaardbare leefomstandigheden van dieren in de intensieve veehouderij geleid.

III-3-6 - Onvoldoende integratie van het structuur- en sociaal beleid is de oorzaak geweest van te grote inkomensongelijkheid en benadeling van kleinere bedrijven.

III-3-7 De PvdA wil het EG-landbouwbeleid fundamenteel hervormen.

III-3-8 Planning van de productie dient zowel het marktevenwicht te herstellen als de afzetmogelijkheden van landbouwprodukten uit de ontwikkelingslanden op de Europese markt beter te garanderen.

III-3-9 Daarnaast moeten een eerlijke verdeling van de produktiemogelijkheden en verbetering van het sociaal- en structuurbeleid ertoe leiden dat de positie van de kleinere boer wordt verbeterd.

III-3-10 Door afbouw van de prijsgaranties boven een bepaalde hoeveelheid moet de bevoordeling van grotere bedrijven worden beëindigd.

III-3-11 Juist milieu-vriendelijke en kleinschalige vor-

men van landbouw moeten worden bevorderd.

III-3-12 Binnen het structuurbeleid moeten hiervoor meer middelen worden vrijgemaakt samen met maatregelen ter bescherming van milieu en landschap.

III-3-13 Tevens zal in dit kader er meer aandacht aan het bosbouwbeleid gegeven moeten worden.

III-3-14 De hervorming van het huidige beleid is van bijzonder belang voor, en dient te zijn gericht op, het behoud van werkgelegenheid voor (jonge) boeren en boerinnen.

III-3-15 Het welzijn van dieren in de intensieve veehouderij dient ook door Europese wetgeving drastisch te worden verbeterd, omdat concurrentieverhoudingen nationale maatregelen vaak in de weg staan.

III-3-16 Om het energiegebruik in de land- en (glas)-tuintbouw te beperken moeten maatregelen als stimuleren van het gebruik van biogasinstallaties en isolatie van kassen worden getroffen.

III-3-17 Een Europees visserijbeleid is noodzakelijk om de visstanden te waarborgen en de werkgelegenheid op langere termijn te garanderen.

III-3-18 Daartoe worden de vangsten beperkt door de uitgifte van vergunningen, die ondermeer het motorvermogen limiteren.

III-4 Regionaal beleid (amendeerbaar)

III-4-1 Een doeltreffend regionaal beleid is van groot belang voor de economisch zwakkere gebieden en voor het herstel van de Europese economie.

III-4-2 De doelstellingen van het regionale beleid, namelijk het korrigeren van onevenwichtigheden en het meer tot elkaar brengen van de nationale economieën, kunnen alleen door een grondige herziening van de huidige regeling bereikt worden.

III-4-3 Het belangrijkste beleidsinstrument is op dit moment het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling.

III-4-5 Door middel van omvangrijke geïntegreerde programma's, die een breed sociaal en economisch plan voor een regio bevatten, kunnen resultaten worden geboekt.

III-4-6 Integratie van het regionaal-, sociaal-, en het landbouwstructuurbeleid is daarvoor noodzakelijk.

III-4-7 Ook het leningenbeleid van de Europese Investerings Bank dient hierbij een grotere rol te spelen.

III-4-8 In het Regionaal fonds moeten onderwijl de volgende wijzigingen aangebracht worden:

III-4-8-a - de huidige verdeling van de fondsen moet worden vervangen door objectieve criteria, waarbij zowel wordt gekeken naar zwakkere plattelands regio's (bij voorbeeld rond de Middellandse Zee), als naar gebieden met grote werkloosheid;

III-4-8-b - de ontvolking van plattelandsgebieden moet worden tegengegaan door stimuleren van alternatieve werkgelegenheid mede t.b.v. het landschapsbehoud;

III-4-8-c1 - voor de grensgebieden in de Gemeenschap zoals de Euregio's (in Nederland: Limburg, Brabant, Twente en Oost-Groningen) dienen de sociale wetgeving en de regelingen ten aanzien van het arbeidsverkeer geharmoniseerd te worden.

III-4-8-c2 Grensoverschrijdende economische activiteiten moeten worden gestimuleerd door belemmeringen bij grensovergangen op te ruimen.

III-4-8-c3 Het pendelverkeer dient geen hinder te ondervinden aan de grenzen.

III-4-8-c4 Harmonisatie van opleidingen en oprichting van Euregionale scholen moeten bevorderd worden.

III-4-8-c5 Inspraak en overleg in grensregio's moeten beter mogelijk worden gemaakt.

III-5 Sociaal fonds en jeugdwerkloosheid (amendeerbaar)

III-5-1 Meer dan 40% van de werklozen in de EG is jonger dan 25 jaar.

III-5-2 Daarmee wordt de bitterheid van de huidige economische crisis extra benadrukt.

III-5-3 Naast het door de Partij van de Arbeid voorgestane sociaal-ekonomisch stimuleringsbeleid dient de EG op korte termijn extra maatregelen te nemen om de positie van jongeren in het arbeidsproces te verbeteren door een richtlijn aan te nemen waarin een sociale garantie, dat wil zeggen recht op verdere beroepsopleiding en arbeid, voor jongeren wordt vastgesteld.

III-5-4 Verder moeten maatregelen worden genomen om te voorkomen dat de lonen en rechtspositie van jongeren onevenredig worden aangetast.

III-5-5 Nieuwe arbeidsplaatsen en plaatsen die door arbeidstijdverkorting ontstaan moeten ter beschikking worden gesteld van jongeren (jongens en meisjes) naar evenredigheid van hun aandeel in de werkloosheid.

III-5-6 De middelen van het Sociaal Fonds dienen mede hiervoor te worden uitgebreid en effectiever aangewend.

III-5-7 De toegankelijkheid van het Fonds voor de aanvragers moet worden vergroot.

III-5-8 Ook om een grotere bijdrage te kunnen leveren aan de opvang van de sociale problemen als gevolg van het ekonomisch herstrukturingsbeleid moet het Fonds belangrijk worden uitgebreid.

III-6 Emancipatie (amendeerbaar)

III-6-1 Op het terrein van de emancipatie heeft de EG belangrijke stappen gezet.

III-6-2 De drie EG-richtlijnen, gelijke beloning, gelijke behandeling in het arbeidsproces en gelijke behandeling in de sociale zekerheid, dienen volledig te worden ingevoerd en nageleefd.

III-6-3 De verwerking van de richtlijn sociale zekerheid in de nationale wetgeving moet ertoe leiden, dat vrouwen en mannen gelijke rechten en plichten hebben en dat zij elk zelfstandige uitkeringsrechten hebben.

III-6-4 De maatregelen die voortvloeien uit het door de lidstaten aanvaarde "aktieprogramma inzake de bevordering van gelijke kansen voor de vrouw" dienen te worden ingevoerd.

III-6-5 Daarbij zijn van bijzonder belang de richtlijnen betreffende gelijke behandeling in de belastingwetgeving, pensioenen, ouderschapsverlof en deeltijdarbeid.

III-6-6 Ook in haar eigen personeelsbeleid moet de EG maatregelen nemen tegen de ondervetegenwoordiging van vrouwen, in het bijzonder in hogere functies.

III-7 Vervoer (amendeerbaar)

III-7-1 Mede ter stimulering van de door ons voorgestane ekonomische groei verdient een gemeenschappelijk vervoersbeleid krachtige ondersteuning.

III-7-2 Grensbelemmeringen worden opgeruimd en het bilaterale vergunningenstelsel voor het internationale wegtransport moet worden vervangen door een gemeenschappelsstelsel.

III-7-3 Een gelijke toerekening van infrastruktuurkosten (voor de aanleg van weg en spoor) in de verschillende vervoerssektoren wordt nagestreefd.

III-7-4 Bij de uitvoering van werken, waaraan een gemeenschapsbelang ten grondslag ligt, wordt prioriteit verleend aan verbetering van de railverbindingen tussen de lidstaten.

III-7-5 Het gekombineerde vervoer dient te worden bevorderd ter ontlasting van de internationale wegverbindingen.

III-7-6 De binnenscheepvaart verdient bijzondere aandacht vanwege de strukturele overkapaciteit.

III-7-7 Daarom is het noodzakelijk, dat de toelating tot het beroep en tot de markt aan strenge eisen wordt onderworpen, waardoor een geleidelijke sanering en herstrukturering mogelijk worden.

III-7-8 Aan de Europese Kommissie moeten grotere bevoegdheden worden toegekend inzake de uitvoering van en de controle op gemeenschappelijke regels in het goederen- en personenvervoer.

III-7-9 In het kader van de Europese luchtverkeersgeleiding moeten de taken van het controlecentrum Maastricht (Eurocontrol) worden uitgebreid.

III-8 Konsumentenbeleid (amendeerbaar)

III-8-1 Mede gelet op de vrijhandel tussen de lidstaten is een Europees konsumentenbeleid van het grootste belang.

III-8-2 Daarom dient de positie van de vertegenwoordigers van de internationale konsumentenorganisaties in het Europese besluitvormingsproces te worden versterkt.

III-8-3 Het aanbieden van schadelijke of ondeugdelijke goederen en diensten wordt tegengegaan.

III-8-4 Misleidende reklame wordt strafbaar gesteld.

III-8-5 De producent is aansprakelijk voor de door hem aangeboden goederen en diensten.

III-8-6 De konsument krijgt duidelijke en volledige voorlichting over produkten en diensten, teneinde een goede vergelijking en keuze mogelijk te maken.

III-9 Media (amendeerbaar)

III-9-2 In een periode van snelle veranderingen wordt een Europees beleid ontwikkeld dat gericht is op behoud van de pluriformiteit van pers en omroep.

III.9.2 Kommercialisering van grensoverschrijdende uitzendingen wordt verboden.

III-10 Minderheden (amendeerbaar)

III-10-1 Op gemeenschapsniveau moet het toenemende racisme open worden bestreden.

III-10-2 In een pluriforme, democratische, mensenrechtenrespekterende gemeenschap hebben ook leden van minderheden, zowel van binnen de Gemeenschap als van daarbuiten, recht op een eigen identiteit.

III-10-3 Gemeenschappelijk beleid ten behoeve van scholing en vorming van minderheden wordt verbeterd en uitgebreid.

III-11 Gezondheidszorg (amendeerbaar)

III-11-1 Uitgangspunt van gezondheidszorg dient te zijn dat het voorzieningenaanbod dicht bij huis wordt versterkt.

III-11-2 Uit oogpunt van kostenbesparing dient onderzoek naar en toepassing van specialismen gekoördineerd te worden.

III-11-3 Harmonisatie van wetgeving ten behoeve van kwaliteitsverbetering van de gezondheidszorg dient te worden bevorderd.

IV EEN DEMOKRATISCH EUROPA

IV-1 Instellingen (amendeerbaar)

IV-1-1 Het doel van de socialistische partijen van de lidstaten in de EG is de opbouw van een socialistisch Europa.

IV-1-2 Daartoe is een verdergaande democratisering van beleid en instellingen van de EG noodzakelijk.

IV-1-3 Het verdrag van de Europese Gemeenschap verzet zich in principe niet tegen een ander, democratisch-socialistisch, beleid, maar hangt in de praktijk in de eerste plaats af van de politieke wil van de lidstaten en de instellingen van de Gemeenschap.

IV-1-4 Verandering van het verdrag is daartoe geen prioriteit.

IV-1-5 Veeleer dient de democratische controle uitgebreid en versterkt te worden op alle beleidsterreinen die tegenwoordig noch op nationaal noch op Europees niveau onderworpen zijn aan democratische parlementaire controle.

IV-1-6 Met dat doel krijgt het Europese Parlement grotere budgettaire en wetgevende bevoegdheden; dit hoeft niet noodzakelijkerwijs te leiden tot overdracht van nieuwe taken van nationaal naar Europees niveau.

IV-1-7 Indien overdracht van taken en bevoegdheden aan de Gemeenschap plaatsvindt, dient hiertoe de instemming van de nationale parlementen verworven te zijn.

IV-1-8 Van groot belang is een politiekere opstelling van het Europese Parlement, dat gebruik van beschikbare machtsmiddelen niet moet schuwen.

IV-1-9 Het Europese Parlement dient daartoe ook medezeggenschap te krijgen in de benoeming van de Europese Commissie.

IV-1-10 De Europese Commissie dient zich op te stellen als het politieke bestuurslichaam van de Gemeenschap en alleen als uitvoeringsorgaan van de beslissingen van de Raad van Ministers.

IV-1-11 De Raad van Ministers dient de besluitvorming te verbeteren.

IV-1-12 Nederland zet zich daarvoor in.

IV-1-13 Slechts bij zaken van volstrekt essentieel belang voor een lidstaat kan van het principe van meerderheidsbesluiten worden afgeweken.

IV-1-14 De Europese raden van regeringsleiders dienen gelijkgesteld te worden met de Raad van Ministers.

IV-1-15 De parlementaire controle op het functioneren van de Europese Politieke Samenwerking wordt drastisch verbeterd door:

IV-1-15-a Het uitbrengen van een halfjaarlijks schriftelijk verslag door de fungerend Raadsvoorzitter aan het Parlement, waarin hij verantwoording aflegt over het beleid binnen de EPS;

IV-1-15-b het stellen van tijdslimieten ter uitvoering van voorgesteld beleid.

IV-1-16 De nationale parlementen dienen tevens een veel politiekere controle uit te oefenen op het te voeren EPS-beleid, ook wanneer dit zich nog in een voorbereidende fase bevindt.

IV-1-17 De beroepsmogelijkheden op het Europese Hof van Justitie worden uitgebreid.

IV-1-18 Het Economisch en Sociaal Komitee speelt een werkelijk adviserende rol in de te voeren sociaal-economische politiek, zoals vergelijkbare organen in Nederland.

IV-1-19 Het dient voor de helft te bestaan uit vertegenwoordigers van de werknemers.

IV-1-20 In de strijd tegen verspilling van gemeenschapsgelden en t.b.v. een efficiënte werkwijze krijgt het Europese Parlement Brussel als vaste vestigingsplaats.

IV-2 Begroting (amendeerbaar)

IV-2-1 Voor de vaststelling van de begroting zijn aan het Europese Parlement een aantal bevoegdheden toegekend, zoals het kunnen wijzigen van een deel van de niet-verplicht uitgaven en de mogelijkheid om de totale begroting te verwerpen.

IV-2-2 Deze bevoegdheden dienen versterkt en uitgebreid te worden.

IV-2-3 Ook de zogenaamde verplichte uitgaven, waaronder het grootste deel van de landbouwuitgaven, moeten onder grotere controle van het Europese Parlement gebracht worden.

IV-2-4 Een Europees werkgelegenheids-, milieu- en ontwikkelingsbeleid komt als gevolg van de autonoom groeiende landbouwuitgaven steeds meer in het gedrang.

IV-2-5 Een hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid, waarbij het aandeel van de landbouwuitgaven op de totale begroting wordt teruggedrongen, is voorwaarde voor het verhogen van de BTW-afdracht tot boven de huidige grens van 1%.

IV-2-6 Ook voor de door ons gewenste toetreding van Spanje en Portugal zijn de hervorming van het landbouwbeleid en verruiming van de eigen middelen noodzakelijk.

IV-2-7 Het 'just retour'-principe (waarbij elke lidstaat evenveel terugkrijgt van de EG van wat hij eraan heeft betaald) is voor de versterking van een Europees beleid ten behoeve van de werkgelegenheid, het milieu en de positie van de economisch zwakkeren zowel binnen als buiten de Gemeenschap, onaanvaardbaar.

IV-2-8 Wel erkent de PvdA dat versterking van het draagkrachtbeginsel tussen de lidstaten en de regio's noodzakelijk is.

IV-2-9 Het Europese Parlement dient van zijn bevoegdheid om de begroting in zijn geheel te verwerpen nog meer gebruik te maken als machtsmiddel om deze beleidswijzigingen af te dwingen en de Europese samenwerking te bevorderen.

EVALUATIE (niet amendeerbaar)

Het partijbestuur kreeg de opdracht van de partijraad van juni 1983 in samenwerking met de Europese PvdA-fractie een evaluatie te maken van het verkiezingsprogramma voor de Europese verkiezingen 1979.

Deze dient een rol te spelen bij de beoordeling door de afdelingen van het ontwerp-verkiezingsprogramma voor de Europese verkiezingen van 1984.

1. De Europese verkiezingen van 1979 waren de eerste directe Europese verkiezingen. Voordien was het Europese Parlement samengesteld uit vertegenwoordigers van de nationale parlementen.

De directe verkiezing van het Europese Parlement diende ertoe de democratische controle op het beleid van de Gemeenschap te vergroten, hetgeen bevorderd zou worden door de legitimatie, die de Europarlementariërs aan hun direkt mandaat van de kiezers zouden kunnen ontleen.

De afschaffing van het dubbelmandaat (een nationale parlementariër is tevens lid van het Europese Parlement) werd gezien als een verdere versterking van het Europese Parlement omdat de parlementariërs minder gehinderd zouden worden door nationale belemmeringen.

2. Het Europese programma van 1979 en de campagne in 1979 hebben sterk de nadruk op bovenstaand standpunt gelegd. Men vergat echter, dat niet de directe verkiezingen als zodanig het parlement zouden versterken, maar eventueel de grotere politieke rol, die het Parlement zich nog op Commissie en Raad van Ministers moest bevechten.

Mede door het feit, dat de politieke fracties - met inbegrip van de socialistische - door nationale tegenstellingen vaak gehinderd werden en worden als politieke eenheid op te treden, is deze versterkte rol niet direkt duidelijk uit de verf gekomen.

Wel is het evident, dat het Europese Parlement zich gaandeweg meer gezag heeft verworven, zowel in de opstelling van de Europese begroting, als bij voorbeeld op terreinen van onafhankelijke buitenlandse politiek en mensenrechten, zoals ten opzichte van de situatie in Centraal-Amerika.

Niet is voorzien, dat in de schaalvergroting van het beleid grote delen van dat beleid in feite noch nationaal noch Europees gecontroleerd worden. Dit is het geval bij bijvoorbeeld de Europese Politieke Samenwerking, die de buitenlandse politiek bestrijkt. In de praktijk gaat het er niet zozeer om, dat nationale bevoegdheden worden overgedragen aan Europese organen. Veeleer heeft zich een grijze zone ontwikkeld, ook buiten het verdrag om, die te weinig of niet parlementair gestuurd en gecontroleerd wordt.

3. Het feit dat de totale socialistische fractie in het Europese Parlement niet gebonden is aan een minimumprogramma heeft nadelen voor de politieke cohesie van de fractie. De opstelling van Nederland in 1979 dat er een duidelijk Europees programma moest komen, is afgesprongen op de nationale verschillen tussen de verschillende partijen.

De harde anti-EEG-opstelling van de Britse Labour Party heeft dat probleem nog vergroot.

De oproep aan de kiezers van 1979, onderschreven door alle partijen als manifest, was te algemeen om duidelijke keuzes mogelijk te maken.

De Federatie van socialistische partijen is echter na

1979 wel een steeds belangrijker rol gaan spelen als enig tegenwicht tegen de autonomie van de Europese fractie.

4. Bij de opstelling van het Nederlandse PvdA-programma voor Europa had men nog geen ervaring met de politieke functie die het direkt gekozen parlement zou krijgen.

Het heeft in dat programma dan ook ontbroken aan een duidelijke prioriteitstelling in het te voeren beleid.

Dit is mede in de hand gewerkt door het andere, toen geldende inzicht over aard en omvang van de economische crisis, ook internationaal, binnen de PvdA. Wij waren immers veel optimistischer over de mogelijkheden om op korte termijn de crisisverschijnselen als werkloosheidsgroei, koopkrachtdaling en dalende investeringen op korte termijn het hoofd te bieden.

Terwijl wij nu stimuleringsbeleid op Europees niveau, gekoppeld aan sektorstructuur-beleid als de belangrijkste prioriteit zien om werkgelegenheid en selectieve economische groei te genereren, spreekt het programma van 1979 over de noodzaak van aanvullende actie van de EG op nationale maatregelen ten behoeve van werkgelegenheid en arbeidstijdverkortung.

Wat betreft arbeidstijdverkortung liep het programma van 1979 vooruit: het vermeldt de noodzaak van een verkortung van de werkweek tot 35 uur.

In de politieke opstelling van de Europese fractie is de roep om Europees stimuleringsbeleid steeds sterker geworden, uitmondend in het grote werkgelegenheidsdebat, dit voorjaar gehouden.

De koördinatie tussen nationale en Europese PvdA-standpunten terzake is ook sterk verbeterd.

Men moet konstateren, dat deze ontwikkeling als zodanig geen duidelijke prioriteit in het verkiezingsprogramma heeft gekregen.

5. In het programma van 1979 is te weinig onderscheid gemaakt tussen wat in feite nationaal geregeld dient te worden en wat beter op Europees niveau gedaan kan worden. Men heeft teveel de neiging gehad, zeker ook in de amendering, er een compleet verkiezingsprogramma, nationaal en internationaal, van de PvdA van te maken.

Grote delen van het programma, zoals bv. over inkomensverdeling en inkomens, zijn in feite niet in het praktische politieke werk van de fractie toegepast. Aan de andere kant spreekt het programma zich niet uit over de zeer belangrijke monetaire Europese politiek en het Europees Monetair Stelsel.

Het EMS wordt als zodanig in het programma zelfs niet genoemd.

6. Wat betreft kernenergie is de Europese fractie verder gegaan dan het programma van 1979. Dat laatste bepleitte geen toename van het gebruik van kernenergie, zolang er geen oplossingen waren gevonden voor de milieu-problemen en de verspreiding van kernwapens.

De PvdA-Europarlementariërs hebben kernenergie afgewezen en hier keer op keer een minderheidsstandpunt in de Europese fractie ingenomen.

7. De landbouwparagraaf zegt niet met zoveel woorden, dat het landbouwdeel van de begroting in procenten naar beneden moet. Het is wel de opvatting

van de fractie.

Naast het afwijzen van de structurele overschotten bevat het programma de eis van direkte inkomensgaranties voor de boer. Ook wil men overproduktie in de EG gebruiken voor voedselhulp aan landen met tekorten.

Deze laatste twee opvattingen vinden in socialistische kring minder weerklank, omdat ze in feite een kontinuering van het overschot mede kunnen inhouden.

8. De Vredeling-richtlijn kan gezien worden als een eerste uitvoering van het gedeelte economische democratie, maar emancipatie ontbreekt als apart hoofdstuk, terwijl het een belangrijk onderdeel van het politieke werk heeft uitgemaakt. (Denk aan de derde richtlijn met betrekking tot sociale zekerheid, die verplichting tot individualisering van sociale zekerheid invoert.)

9. In de paragraaf Buitenlands beleid wordt de EPS niet met zoveel woorden genoemd als orgaan voor buitenlands beleid van de Gemeenschap. In de praktische politiek heeft de EPS en ook de wensen t.a.v. de EPS van onze kant (denk aan Zuidelijk-Afrika, Midden-Amerika, de mensenrechten etc.) een zeer belangrijke rol gespeeld.

Het programma is zeer voorzichtig in de vraag welke positie Europa ten opzichte van VS en Sovjet-Unie als EG moet innemen.

Vooraf het probleem van de definitie van de eigen Europese veiligheids- en financieel-sociaal economische belangen ten opzichte van de VS is in 1979 (het NAVO-dubbelbesluit is nog niet gevallen) duidelijk minder uitgekristalliseerd in de richting van een onafhankelijker positie van Europa. Wel is het prismaat van de ontspanningspolitiek duidelijk genoemd.

De rechten van de mens worden niet als apart hoofdstuk vermeld in het programma; dit gebeurt wel in de oproep aan de kiezer.

Konklusie: Het programma geeft een duidelijk overzicht van onze globale politieke denkwijze en standpunten, maar verzuimt te vaak op direkte politieke punten prioriteiten te stellen en keuzes mogelijk te maken.

Dat is de belangrijkste reden waarom het partijbestuur, in samenwerking met de Europese fractie, nu gekozen heeft voor een program met drie duidelijke prioriteiten: economisch herstelbeleid, vrede en veiligheid en milieu. De goede ervaring met Eerlijk Delen als een program op hoofdpunten met keuzes heeft daarin een belangrijke rol gespeeld.

Maarten van Traa
6 september 1983